

Uredništvo v
Murski Soboti
....
Rokopise ne vrača
....
Izhaja vsako soboto in stane s poštino vred za 10 Dinov
P. Vseučilišni
Ljubljana

NAŠ DOM

Narodno-socialističen tednik

Upravništvo v
Murski Soboti
....
Oglasi:
 cm stane 1 Din
Oglasi za celo stran, za 1/2 in za 1/4 strani stanejo 1/5 para za 1 cm
Pri večkratni objavi primeren popus.

34. štev.

Murska Sobota, dne 10. novembra 1923.

I. leto.

28. oktober 1918.

Kdo se ne spominja tega dne z radostjo! Za nas Prekmurce je bil ta dan začetek našega osvobođenja, začetek upanja v našo pravico in v konec brezpravnosti, suženjstva.

Ta dan je vgasnil mogočni plamen svetovne vojne, ki ga je zanetila nemška lakota po svetovni nadvladi. Ta dan se je zrušila tudi stavba Avstro-ogrske monarhije -- naša ječa. Prinesel svobodo vsem ta dan je Slovanom te monarhije. Poljaki in Čehi so si ustvarili svojo državo. Slovenci, Hrvati in Srbi smo si sezidali skupno hišo, mogočno Jugoslavijo. Naša stavba je nova in sestavljena iz raznih dedščin. Iz raznih držav in dežel smo stopili skupaj. Treba je, da si stavbo uredimo tako, da bo imel vsak svojo pravico, vsak svojo dolžnost. Mnogo časa bo trajalo, da pridemo do take enotnosti, da bo vsak brat enakovreden, da bo dobil vsak brat svojo pravico, ki ne bo nobenemu v škodo, pač pa celoti v korist. Zato more delati tudi vsak poedinec, ker država je nas vseh.

28. oktober pred petimi leti je napočil. V zraku je završalo, završelo je v nas, okrog nas. Vrtinec čustev nas je divje zasukal. Naša zapestja so bila še ožuljena do belih kosti, hrbti so bili še upognjeni od stoletnih brezprav, duh uklonjen od sto- in stoletnega suženjstva.

Misli nam tudi danes uhajajo nazaj v one čase naše brezpravnosti. Čim bolj smo morali hlapčevati, tembolj se nam je krepila hrbtenica, tem čvrstejše so postajale mišice, tem svežejši in upornejši naš duh. Sužnjevali smo nemško-madžarski požrešnosti kot brezpravna raja. Vzrastli smo v tem sto- in stoletnem suženjstvu. Naše misli so živele v pravljicah o tuji pomoči, v mislih na kralja Matjaža in na kraljeviča Marka. V pravljicah smo videli našo svobodo. Nismo pa vedeli, kaj je istinita svoboda, ki ne da državljanu samo pravice ampak nalaga še večjih dolžnosti. Koliko sto in sto let je vzhajalo solnce, okopano v nočni rosi sveže in čisto v jutru, vzhajalo kot znak svobode. Krvavo pa je zahajalo zvečer in trudno od dnevne poti preko naših zaslužjenih domačij, tujih poljan, preko temnih, žalostnih gozdov. Zahajalo je kot znak naše sužnosti. In to solnce je bilo za nas prekmurske Slovence še bolj žalostno kot za naše brate onkraj Mure. Kolikrat so se obračale naše misli v davno preteklost. Klicali smo naše pradede, državljane ponosne panonske Slovenije Kocela in Pribina. To so orali svojo svobodno zemljo, ki je segala preko Zale tja do široke Donave. Vsa ta zemlja je bila njih last. Svobodna je bila njih domačija. Nikomur niso robotili. Ponosno se je razlegala njih beseda in pesem po gričih in ravninah. Ljubili so svojo zemljo tako neizmerno, da jih ni mogla pregnati nobena sila. Vkoreninili so se v to grudo, močili jo s svojim znojem, s svojo krvjo. Slovanska blagovestnika sv. Ciril in Metod sta razširjala med njimi luč takratne prosvete. In to je bilo v tistem času, ko Madžari še niso vedeli, kaj je država, doma-

čija, domače ognjišče, plug, predpogoj za takratno primitivno kulturo, ker so živeli samo od ropa in surovega mesa. Stali so na najnižji stopnji človeštva, na stopnji divjih Azijatov. No, ta narod nas ni mogel zaslužiti. Zaslužila nas je le naša nesloga, greh Slovanov. Naša nesloga je dala tujcu moč, da nas je mogel zavojevati z mečem in s kopiti. Prilastil si je našo zemljo in mi smo mu tlačanili.

Kdo ima vso prekmursko zemljo, nekdanjo našo last, v rokah. Tujec, madžarski grofje. Začel nas je tudi duševno robiti. Rekel je: čigar kruh ješ, tega jezik govori. Ni pa povedal, na čigavi zemlji raste ta kruh. Več kot 50 let nam je jemal in zatiral naš jezik. Zapiral je naše šole, prepovedal slovenske knjige in časopise onstran Mure, katere smo ythotapili. V uradih ni imel naš jezik pravice, prepovedal nam je javno govoriti o jeziku naših pradedov. Skrivali smo se ga posluževali, ker smo bili oropani tudi teh pravic. Tujec se je debelil in pognal na stotine naših sinov v Ameriko. Imeli smo samo pravico, da smo smeli biti robovi.

Napočil je 28. oktober. Tudi mi prekmurski Slovenci smo se začeli probujati. Zato so Madžari postajali vedno bolj ponižni. Ko pa je naš zastopnik govoril na ljudskem Taboru v Radgoni, da hočemo tudi mi pod Jugoslavijo, tedaj so nam Madžari obljubili „Samostojno Prekmurje“ pod njenim okriljem. Ko so pa poslali nad nas beli in rudeči teror in nas dobili v svojo pest, so na svojo obljubo pozabili popolnoma. Pravili so: vi ste slovensko govoreči Madžari in spadate pod Madžarsko. In takrat smo morali izpiti zadnje grenke kaplje. Madžari so ropali med nami vse vprek. Imeli nismo niti kot ljudje nobenih pravic, nobene varnosti. Pregarjali so naše najboljše Prekmurce.

Ko nam je bilo najhuje, je prišel tudi za nas 28. oktober. Naši prostovoljci in jugoslovanske vojaške čete so iztrebile Prekmurje mačne sodrge. V vseh pravih prekmurcih je izšlo solnce svobode. Odahnili smo se. Po tolikih stoletjih smo dobili zopet svoje pravice. Dobili smo svoje šole. Dobili smo gimnazijo, iz katere bo izšla v par letih naša izobražena mladina, ki nas bo tudi duševno spojila z ostalo Slovenijo. Dobili smo vse pogoje, da lahko mirno živimo in se razvijamo. Ker se naša država, ki je iz toliko kosov sestavljena, more le počasi urediti, še nimamo najboljših razmer.

V nobeni nasledstveni državi ni boljših razmer kot pri nas. Na Madžarskem pa celo ne. In vendar jih je mnogo med nami, ki silijo tja prek. Pa to niso pravi Prekmurci, to so robske duše. In te robske duše netijo okrog nezadovoljstvo: „Prekmurci, Slavci nam hočejo vzeti, pojdemo nazaj pod Madžarsko, kjer se nam je bolje godilo. Mi nočemo slavske svobode“. Ne pripominja pa: „Mi hočemo raje madžarski bič“. In dobijo se nezadovoljneži, ki pravijo: „Pa kam hočemo s to svobodo? Kaj jo je samo toliko? Ne, več, še več svobode. Mi hočemo „deveto deželo“, kjer bomo samo želi, sejali pa bodo drugi“. In našel se je bil debeluh Judež,

ki je stopil z madžarsko zastavo pred komisijo in zahteval v imenu 10 madžaronov, da mora stotisoč prekmurskih Slovencev pripasti pod Madžarsko „deveto deželo“. Pa zgodovina Prekmurju je šla mirno preko zahtev tega človeka. Saj pristnim Madžarom ne zamerimo, če silijo prek; čudimo se pa, da še niso šli v svojo obljubljeno „deveto deželo“. Saj imajo prosto pot. Vendar je pa o nas še toliko staroslovenske gostoljubnosti, da lahko vsak tujerodec med nami živi, ako je miren. Mi pa, kar nas je pravih Prekmurcev, hočemo v Jugoslaviji pošteno delati in mirno živeti. Razumemo našo svobodo, zato smo jo tudi vredni. Prekmurec.

Izvoz naših vin v Avstrijo.

Kakor se čuje, se pričnejo meseca novembra trgovinska pogajanja z Avstrijo, ki tudi nas vinogradnike zaradi omogočitve izvoza naših vin posebno zanimajo.

Situacija na vinskem trgu je danes taka, da se vsled visoke avstrijske uvozne carine na vino (60 zlatih kron za hektoliter) in vsled določbe Avstrije, da morajo vsebovati uvožena vina najmanj 13 odstotkov alkohola, za enkrat ne da izvoziti — izyemši kake posebne kvalitete — niti hektolitra vina v Avstrijo.

Italiji in Madžarski je Avstrija znižala uvozno carino na vino od 60 na 30 zlatih kron za hektoliter. Ta ugodnost se bo skoro gotovo dala doseči tudi za naša vina, če bodo naši delegati to zahtevali. A žalibog nam s to ugodnostjo samo tudi nebi bilo pomagano, zaradi že omenjene določbe, da Avstrija ne prepusti uvoza vin, ki imajo pod 13 odstotkov alkohola. Kakor je pa znano, pa imajo naša vina le redko (v boljših in najboljših vinskih letinah) 13 odstotkov alkohola, navadno pa precej manje in se toraj sploh nebi mogla uvažati v Avstrijo, če se ne posreči te avstrijske določbe spremeniti. Glavni boj naših delegatov za trgovinska pogajanja z Avstrijo bo moral tedaj biti naperjen proti tej določbi.

Kakor se sliši, se je Italiji pri sklepu trgovinske pogodbe z Avstrijo posrečilo to določbo glede izvoza vin iz južne Tirolske prebiti in ji je Avstrija koncedirala uvoz 50.000 hl vinskega mošta in 50.000 hl vina, ki lahko ima pod 13 odstotkov alkohola. To je „precedens“, na katerega opozarjamo naše delegate za trgovinska pogajanja z Avstrijo.

Da pa ne bo pozneje praznih izgovorov, zahtevamo v imenu naših vinogradnikov, da se k trgovinskim pogajanjem z Avstrijo pritegne vinarskega strokovnjaka, ki natančno pozna razmere vinogradništva v Sloveniji, ki je na izvozu vina v Avstrijo najbolj interesirana, kot eksperta.

Vinogradniki iz vseh vinarskih okolišev, vinarska društva, kmetijske podružnice, odbori in druge korporacije, kletarska društva, zadruga in vinske trgovine! Pridružite se našim zahtevam in pošljite tozadnevne peticije pokr. upravi v Ljubljano in ministerstvu Poljoprivrede i Voda v Beograd!

Domače vesti.

Murska Sobota. Osebna vest. Nad vse priljubljena poštarica gđ. Marija Postlarova je premeščena v Dobrovnik.

Dober Pajdaš. Naznanjamo vsem našim cenjenim naročnikom, da je Dober Pajdaš kalendar za leto 1924 po prekmurskem narečju, že izšel. Naročniki „Našega doma“ si ga lahko naročijo pri upravi za 6 Din, s poštnino 6:40 Din, drugače stane kalendar 8 Din in se dobi v vsaki trgovini v Murski Soboti.

Murska Sobota. Podružnica Jugoslovanske Maticе v Murski Soboti priredi v soboto, dne 10. t. m. v restavraciji p. Dobruju Martinov večer s plesom in licitacijo gosi. Začetek ob 8. uri zvečer.

Nemšavci. Naše Prostovoljno gasil. društvo priredi v nedeljo, dne 11. t. m. (na Martinov večer) v vseh prostorih gostilne g. Benko plesno veselico. Vstopnina za osebo 5 Din, za družino 10 Din. Čisti dobiček je namenjen za gasilno orodje. Začetek popoldne ob 1. uri.

Zakaj je poslanec Geza Šiftar prestopil k radikalcem in zakaj je nato zopet uskočil nazaj k klerikalcem? Na to vprašanje iščejo odgovor razni listi. Pravega odgovora pa le ne morejo najti. In vendar leži odgovor na dlan. Mož je imel najboljši namen, doseči za Prekmurje kaj dobrega in koristnega, kar bi pač mogel doseči kot radikalec (pristaš sedanje vlade), ne pa kot klerikalec (pristaš opozicijske stranke). Zato je prestopil k radikalcem. Ako danes on in klerikalno časopisje, zlasti pa „Novine“ to tajijo, potem to milo rečeno, ni lepo. Ko so v klerikalnem poslaniškem klubu izvedeli za Šiftarjevo uskočstvo, so ga obdelovali z vseh strani. Zabičili so mu, da je izvoljen po veliki večini z glasovi katoličanov (papincev) in pa Štajercev in da so mu prekmurski luterani dali kvečjemu par sto glasov. Dokazali so mu, da pri prihodnjih volitvah gotovo propade, ako bo nastopal kot radikalec in ne več kot klerikalec „Klekovec“. Mož se je dal prepričati in je na enkrat preklical vse, kar je par dni pred tem bil podpisal. S svojega stališča je imel g. Šiftar prav, da je šel nazaj v klerikalno stranko. Tako bo lahko mirno spal ob prihodnjih volitvah in bo zopet izvoljen, ne sicer od tistih 3000 luteranov, ki so mu baje sedaj pismeno dovolili prestop v radikalno stranko, pač pa od „papincev“. Kajti luterani mu glasov ne bodo dali, če bil tudi boljši govornik in boljši politik kakor pa je. Sicer se pa menda tudi radikalna stranka ne bo kisala, ker se ji ni posrečilo, dobiti tega moža na svojo stran. Za njo je morda še celo ugodno, da je že sedaj „odskočil“ in ne še le pozneje enkrat, ko bi že imel kako moč v rokah in bi že vedel za vse strankine tajnosti.

Pri železnici Ljutomer—Ormož bodo zaposlili kakih 150 Bolgarov, ki so pred sedanjo vlado zbežali v našo državo. Bolgari so trezen

in priden narod. Daleč po svetu je znana njihova vrtnarska znanost. Slovensko ljudstvo na Štajerskem bo prav rada sprejela v svojo sredo nesrečne begunce bolgarske in jim stem olajšala gorje.

Zaradi odmere taks v pogodbah itd. se mora tekom meseca novembra dolar računati po 80 Din, 100 madžarskih kron po 45 par, 100 avstrijskih kron pa po 11 par.

Gornja Radgona. V radg. bolnici je umrla dne 6. tm. ob 8. uri zvečer po dolgi mučni bolezni gđ. Zora Čiričeva. Pogreb drage pokojnice se vrši v petek, 9. tm. ob 9. uri predpoldne na tuk. pokopališče. Sv. maša zadušnica se služi isti dan ob 10. uri. Užaloščenim starišem naše iskreno sožalje, mladi pokojnici pa: Spavaj v miru! Naj ne toži Ti na ta se svet! Kaj je vse dehtenje roži — ko odpade cvet! N. v. m. p.

Gornja Radgona. Tihotapstvo. Carinarna je imela zopet srečen dan. Ujela je tihotapca z 20.000 Din. Mi smo mnenja, da bi se večkrat ujelo kaj takega, kar bi bolj koristilo ugledu države, kakor pa lov na reveže, ki tupatam za potrebo kupi kako malenkost v mestu. O tihotapstvu pri nas se pripravlja silno zanimiv roman. — Za Leopoldov sejem bi bilo zelo umestno, da dovoli okr. glav. v Nemški Radgoni enodnevne prolaznice za one, ki hočejo posetiti naš sejem. To bo samo od koristi za nas. Merodajni činitelji naj store primerne korake, da se eventualno olajšava tam preko pravočasno razglasi.

Nekaj odgovora „Mörški krajini“. V svoji 39. številki piše „Mörška krajina“, da ji je „Naš dom“ napovedal bojkot. Mi seve za to nič ne moremo, če uredniki „M. krajine“ ne znajo prečitati par slovenskih vrstic. Prav nič se pa tudi ne čudimo, če ne znajo čitati med vrsticami. Toda vsako dete je razumelo, da tista o bojkotu ni zrastle na zelniku „Našega doma“. „Naš dom“ je le kot kronist priobčil sklep „Orjune“, da se bojkotira „M. krajina“. Vsakdo je razumel, le uredništvo „M. krajine“ ne. Sicer pa ni čudno, da tega ni razumelo. Saj niti svojih mislij ne zna izražati. Tako piše, n. pr., da je „Naš dom“ ničveden, „komunialni“. Kaj naj ta beseda „komunialni“ pomeni, tega menda na celem svetu noben učenjak ne ve. Ta beseda je pač zrastle na zelniku „Mörške krajine“ nam prerokuje in želi skorajšnjo smrt. „Naš dom“ pa smrti ne želi „Mörški krajini“, saj veste, da tisti najdalje živijo, ki bi jih drugi že radi med mrtvimi videli.

Dolnja Lendava. Za gerenta je imenovan trgovec g. Franjo Kac. — Tovarna dežnikov zviša delniško glavnicu na en milijon kron.

Dolnja Lendava. V 31. št. „Novin“ z dne 28. oktobra tl. je dopisovalec članka „Udruženje vojnih invalidov podružnice v Dolnji Lendavi objavil sledeče: Dne 7. oktobra zvečer je tukajšnje društvo invalidov priredilo vinsko trigatev s plesom, katera je dobro uspela. Potek veselice je bil soliden, ampak kakor po navadi, se je tudi to pot policijska ura prekoračila. Dovoljujemo si vprašati orožništvo, čemu postopa tako pristransko. Pri gostilni Deutsch se je v noči od 13. na 14. oktobra celo noč kartalo, vendar noben orožnik tega ni videl? Tako pišejo „Novine“. Resnici na ljubo pa moramo povedati, da se v noči od 13. na 14. oktobra v omejeni gostilni ni kartalo, pač pa se slednjega dne, v jutru nekateri tam kartali. „Novinam“ bi svetovali, naj vendar ne piše tako malenkostnih stvari. Ali je to kaj važnega, če se enkrat kje karta, magari čez policijsko uro? Gospodje pri „Novinah“ so včasih kakor deca! Ali nimate kaj pametnejšega pisati? Sicer pa tudi niste za policaja in plačani, da bi hodili špijonirat zaradi policijske ure. Gotovo je, da modrosti tega dopisnika „Novine“ ne morejo biti ponosne. — V nedeljo, dne 28. oktobra se je vršil v dvorani hotela „Krona“ protestni shod proti italijanskemu barbarstvu, katero povzroča toliko gorja našim bratom onkraj meje. Na tem zborovanju so govorili gg. učitelj Turko, dr. Muha in dr. Leskovec. G. Halas je nato na kratko v madžarskem jeziku madžarskim zborovalcem raztolmačil pomen in misel zborovanja.

Velika in Mala Poljana v Prekmurju. Da smo precej oddaljeni od prometnih zvez ter da živimo zadovoljno, ker je naša zemlja izredno rodovitna in donosna, to je znano v Prekmurju vsem boljšim ljudem. Ne ve pa vsakdo, kako smo bili podjetni in požrtvovalni, to se pravi: kaj je pri nas novega! To pa hočemo danes povedati svetu. Občani iz Velike in Male Poljane smo si pred desetimi leti sezidali enonadstropno trirazredno šolo, ki smo na njo ponosni (gizdavi). Če bi stala ta v celem Prekmurju najlepša vaška šola blizu velike ceste ali ob železnici, bi si jo marsikdo ogledal. Veseli nas, da smo v g. Gumilarju dobili letos dobrega šolskega vodja in učitelja; želimo pa še tretjega učitelja ali učiteljico. Ker pa smo imeli daleč hoditi do župnij-

Povečajmo rodovitnost zemlje

Spisal Franjo Pavlica, okrajni ekonom.

Vidno se opaža, kako izgublja naša zemlja na rodovitnosti. Od leta do leta so pridelki manjši, pa tudi slabši. Res je, da so krive temu premnogokrat tudi vremenske neprilike in razne bolezni, ki ovirajo ali celo uničijo razvoj rastlin. Vselej pa vendar ne smemo kriviti le naravo, ker tudi v ugodnem vremenskem letu ne dobimo iz zemlje to, kar bi lahko dobili. Pravijo, da so imeli nekdanj boljšje košnje, ker je bila zemlja še močna, kar pomeni, bogata na rudninskih snoveh. In res, da je zemlja oslabela, najlepše opažamo na travnikih in osobito še na onih, ki se gnoje malo ali pa sploh nič. So travniki, ki bi mogli dati najboljše mehko seno, a mesto tega vidimo, da se tam širi mah in drugi plevel, ki v doglednem času vniči še to, kar je ostalo dobro.

V letošnjem letu se je take travnike najlepše opazovalo, ko so bili vendar dani vsi vremenski pogoji za bogato košnjo. Človeka bi lahko varalo nekaj visokih trav, če je gledal iz dalje; da si pa stopil bližje in celo prehodil tak travnik, si takoj uvidel, da hočejo te visoke bilke pravzaprav le skriti redkost trave. Tu bi lahko rekel, kakor pravijo po nekod kosc ob slabi košnji: da ni težko najti izgubljeni groš.

Če hočemo torej izboljšati in povečati pridelke, moramo najprej izboljšati zemljo samo, ker le tako dobimo lahko, kar pričakujemo prav radi, namreč: dobre letine. Zemlja je opešala, izsesana je. Primankuje ji snovi, katere jemljemo iz nje vsako leto, bodisi pri žetvi, košnji ali poberi. Te snovi, ki je vsebuje zemlja, porabijo rastline kot hrano in ta način zemlja peša. Res

je, da dobimo iz trave potom živine zopet nekaj hraniva v gnoj, da potem pognojimo zemlji, a to je vse premalo. Boljše snovi itak porabi živina za meso in kosti ostanek pride šele v gnoj. Ta gnoj pa tudi ni popoln; osobito če odteka gnojnica, kakor se opaža na mnogih krajih, da potem navadno plesni, ker je presuh. Pa recimo, da imamo tudi najboljši hlevski gnoj, da je premalo, ker navadno ga raztrosimo največ na polje in tako za travnike, ne preostane nič. Da torej izboljšamo njive in travnike, da bodo pridelki čim večji in, da dobimo tudi dober hlevski gnoj za pozneje, poslužujmo se umetnih gnojil.

Pred vojno se je tudi v Prekmurju porabilo več sto metrskih stotov umetnega gnojila. Kakor čujem so zlasti marljivi Goričanci kaj radi segali po tem prahu. Nek ugleden evangeličanski pastor, ki se sam prav dobro razume na gospodarstvo, mu je pravil, da se pač pozna na Goričkem pomankanje tega gnojila. Vojna je začasno marsikaj uničila na polju kmetijstva in tako tudi ustavila možnost izboljšavanja zemlje z umetnimi gnojili. Tovarne, ki so do vojne dajale ta hvaležna gnojila, so ustavile obratovanje ali pa zamenjale delo v svrhu izdelovanja morilnih snovi za vojsko. Kmalu po vojni pa se je zopet pričelo pripravljavanje umetnega gnojila, tako, da smo imeli za prvo silo večinoma vse doma.

Danes pa produkcijo taka podjetja velike množine teh gnojil, a domačih odjemalcev je vse premalo. Pač vidimo, kako odvajajo tuji in tudi naši bratje Čehi te dragocene snovi, da doma dvigajo produkcijo žitnih vrst in s tem zboljšajo tudi svojo valuto. Potem se pa ne smemo čuditi, da pridelajo ti dvakrat in tudi trikrat več na hektarju, tako gnoje.

Če pogledamo statistično podatke o žetvi

iz lanskega leta, opazimo takoj, da smo na zadnjem mestu glede višine pridelka na hektarju. Čemu bi se prištevali državam, kakor je Madžarska, ki je tudi v produkciji med slabimi, če pa imamo doma vse pripomočke, da dvignemo naše kmetijstvo na tisto stopnjo, na kateri stoje naša bratska Češka. Na svojih kmetijskih predavanjih naletim večkrat na ugovore, češ, mi bi že trosili ta umetna gnojila, pa se ne dobijo v Jugoslaviji, carina pa je prevelika za uvoz.

Mnogi res še danes ne vedo, da imamo na razpolago v naši državi skoro vsa umetna gnojila in da se dobi celo čilski soliter, ki je pa danes res zelo drag, ker ga uvažamo iz Amerike.

Priporočal bi, da bi se pri naročevanju posluževali v prvi vrsti naše prekoristne kmetijske družbe v Ljubljani, ki ima vedno v zalogu vsa umetna gnojila, ki so kemično preiskana in garantirano dobra. Cene gnojil pri tej družbi so skoraj enake onim v tovarnah.

Naj omenim, da imamo samo v Sloveniji v naši bližini, kar dve tovarni, ki dobavljata fosforna, kalijeva in dušnata gnojila. Tu je že povedano, da imamo ravno ona gnojila, katerih se je pred vojno toliko z uspehom vporabilo.

V Hrastniku pri Celju je „Tovarna kemičnih izdelkov“, ki dobavlja superfosfat, kalijevo sol in kajnit. Pri Mariboru v Rušah pa je velika tovarna za karbid, ki izdeluje apneni dušik. Dalje imamo doli proti jugu vse polno takih tovaren. Če se je potrosilo v tukajšnjih krajih toliko Tomaževih žlindre, naj omenim, da imamo v Subotici tovarno, ki izdeluje to snov.

Kakšna so ta gnojila, kako se uporabljajo za katere zemlje in njih ceno, povem v eni prihodnjih številkih tega lista.

ske cerkve v Turnišče, ter je bila pot tja posebno v jesen in pozimi zaradi blata in snega zelo težavna, zato smo si letos postavili lastno faro ali župnijo. Zgradil nam je cerkev stavbeni mojster gosp. Jandl iz Ljutomera. Lepa stavba v romanskem slogu je to, vsak si jo zadovoljno ogleda in se nam čudi, kako da smo zmogli v teh dragih časih ogromne stroške. Dozdaj je šlo, nekaj z denarjem, nekaj z robotovanjem. Kako bo naprej, ne vemo; treba bo še mnogo denarja, da si cerkev opremimo znotraj, da spravimo vsaj en zvon i. dr. Hvaležni bi bili dobrotnikom, ki bi nam za našo cerkev kaj darovali v denarju ali v lesu.

V Subotici so neznani tatovi izpraznili cel vagon podplatov, ki je stal na kolodvoru. No, če jih ne bodo zasačili tatov, jih v tej zimi ne bo zeblo v noge.

Beltinci. Te dni nas zapusti naš priljubljeni kaplan Štefan Deli. Preseli se na Madžarsko. Mora iti. Gotovo ne ponese kakih lepih spominov seboj iz naših krajev, kajti nekaterim je bil strašen trn v peti. To je tudi razvidno iz tega, kar piše „Slov. Narod“ o njem. Razbojnik, pijanec, plesalec in gdo ve kaj še vse je kaplan Deli. Mi pa, ki tega g. kaplana dobro poznamo, lahko rečemo, da je pisec tega članka v „Slov. Narodu“ vreden, da se ga odpošlje nekam čez mejo, a ne na Madžarsko ampak tje nekam v Indijo, kjer ljudje hodijo po drevesih. Obljubljamo pa že danes, da bomo v najkrajšem času tega mladiča imeli v rokah in bode imel dovolj prilike, zagovarjati se pred merodajnimi oblastmi. Potem bomo tudi razglasili njegovo ime, da bo ves svet vedel, kakšni „junaki“ bi radi pri nas imeli prvo besedo. G. kaplanu Deliju pa želimo srečno pot in naj bo uverjen, da nismo vsi enaki, da je še tudi nekaj poštenih ljudi v Beltincih, ki spoštujemo moža poštenjaka, če tudi je Madžar in klerikalec, vsekakor bolj kakor pa človeka, ki misli, da je od oblasti postavljen za to, da hodi v poznih nočnih urah, ko ga ima že pošteno pod kapo, v gostilne zdrážbo delat.

Rankovce. Augusta meseca je bil naš poštar Janez Titan pri sobočkem sodišču obsojen na 3 dnevni zapor, češ, da je v Szaparijevem logu 1/2 sežnja (metra) drv ukradel. G. Titan se je proti sodbi okrajnega sodišča pritožil na okrajno sodišče v Mariboru, ki je ovrгло sobočko sodbo in g. Titana oprostilo, ker se je prepričalo, da g. Titan drv ni ukradel. — Radovedni smo, bo li „Mörška krajina“, ki je svojčas prav zlobno poročala takratni obsodbi g. Titana, sedaj tudi objavila oprostilno sodbo in s tem dala zadoščenje g. Titanu, možu, ki mu osebne poštenost pač nikdo ne more odreči.

Tedenske vesti.

Stenski koledar za Prekmurje bo izšel v začetku decembra v tiskarni „Panonija“ v Gornji Radgoni. Opozarjamo trgovce in obrtnike da inserirajo v tem koledarju, ker bode razpečan po celem Prekmurju brezplačno.

Amnestija za vojaške begunce. Z ukazom S. broj 9211 od 21. oktobra 1923 so oproščena in pozabljena vsa kazenska dejanja samovoljnega oddaljenja, begstva in dogovorjenega begstva iz vojske vseh onih podčastnikov, kaplarov in redovov iz naše vojske, ki so izvršili ta dejanja od 8. junija 1922 pa do 21. oktobra 1923, a so se sami vrnili, ali se še bodo vrnili v svoje komande, oziroma se bodo prijavili vojaškim ali civilnim oblastim radi vrnitve v njih komande najdalje do 21. jan. 1924. Zainteresirano občinstvo naj opozori na ta

ukaz vse begunce, da se najkasneje do 21. januarja 1924 sami prijavijo oblastim, ker je to v njih lastnem interesu.

Razmejitve med Jugoslavijo in Avstrijo končana. Komisija za razmejitve med Jugoslavijo in Avstrijo je te dni dokončala svoje delo. Delovanje je bilo 31. oktobra formalno zaključeno. Angleški delegat, polkovnik Clawen je odpotoval v Pariz, da izroči elaborat, ki je izdelan v treh izvodih, veleposlaniški konferenci. Po en izvod dobiva Jugoslavija in Avstrija, tretji izvod pa ostane v Parizu in tvori prilogo mirovne pogodbe.

Slinavka in parkljevka v Prekmurju. Koncem septembra je izbruhnila ta kuga v Nedelici, kamor je bila prenesena po živinskih prekupcih iz Varaždina. Od tu se je polagoma razširila na sosedne občine Turnišče, Dubrovnik, Žitkovci, Lipa, Strehovci, Filovci in Ivanjci. Na tej kugi je že poginilo dosedaj 28 goved po krivdi živinorejcev samih, ki bolano živino preveč zanemarjajo, za take slučaje ne daje država nikakih podpor. Živinski sejmi so radi tega v celem Prekmurju prepovedani. D. Lendavski sodni okraj je za promet s parkljerji pod zaporo, M. Sobotški pa še dosedaj prost.

Madžarska vlada cenzurira pisma, ki se pošljejo v Jugoslavijo. Svočasno poročali, da se tudi pri nas cenzurirajo pisma, ki gredo v inozemstvo. Baj je odrejeno to zaradi tega, da se ne bo dober denar iztihotapljal.

Zgrabljena konjska tatova. Poročali smo v zadnji številki, kako sta posestniku Francu Križanu v Kokoričih pri Sv. Križu na Murskem polju v mesečni noči od 22. do 23. oktobra izginili iz hleva dve kobili. Ravno isto noč so posestniku posestniku Hericu tam blizu ukradli lahek voz in konjsko opravo za dva konja. Obe tatvini so morali izvršiti isti tatovi, ki so se potem neznano kam odpeljali. Križan je imel škode nad 12.000 Din, Heric pa okoli 20.000 Din. O tej predrzni tatvini je bila takoj obveščena orožniška postaja v Križevcih, sled za tatovi je vodil v Sloveoske gorice in dalje proti Ptujju. Skozi 7 dni so bili: g. komandir Bukovšek in narednika Žbontar in Šoštar na nogah. Sum je padel precej v začetku na nekega Friderika Sodec-a iz Precetincev, kateri je nekaj kot hlapčič služil pri posestniku Križanu. Ko je prišel orožnik na njegov dom, ga seveda ni našel doma, in nihče ni vedel, kam je izginil. O tatvini je bila telefonično obveščena orožniška postaja v Ptujju, odtam pa postaje na bližnjem Hrvatskem. Oba ptička, ki sta ukradla konje, voz in opremo, sta se zgrabila v kletko v Krapini. Tam sta namreč prodala eno kobilu nekemu konjskemu mešetarju za 3250 Din, drugo kobilu, voz in kumate pa sta za prav nizko ceno ponujala v nakup. To se je ovadilo policiji, ki ju je dala prijeti in zatvoriti. Pred sodiščem v Krapini je Friderik Sodec izpovedal, da sta nedavno s tem „pajdašem“ ukradla vola, ga prodala, denar pa zajedla in zapila. Eno kobilu in voz sta spravila g. Bukovšek in posest. Heric dne 31. okt. domu, druga je opešala in morala ostati v Gjurmancu pri Krapini.

Ruski boljševiki vojske ne bodo znižali. Dokler vlada v zapadni Evropi imperijalizem in militarizem, bi bilo za njihovo moč nevarno, ako bi djali iz rok orožje, s katerega močjo se seve tudi oni držijo na vladi.

Napad na našega vojnega atašeja na Bolgarskem. Dne 2. tm. ob 11. uri po noči so trije možki, udrli v stanovanje podpolkovnika Krstiča, jugoslovenskega vojnega atašeja v Sofiji. Eden njih je ranil Krstiča z nožem v roko. Udaril ga je tudi po glavi ter mu prizadjal težke po-

škodbe. Po atentatu so vsi trije napadalci zbežali. Naša vlada je zaradi tega dogodka odposlala Bolgarski noto, v kateri zahteva popolno zadoščenje in zlasti tudi odškodnino.

Smrt pod tramvajem. V Zagrebu je cestna železnica povozila nekega 50 letnega uradnika.

Obrtni vestnik za Prekmurje.

Beltinci. Pekom naznanjam, da imam v zalogi „Diamalt“. — „Diamalt“ je zelo priporočljiv, ker daje pecivu lepo barvo in dober okus. — Vekoslav Kralj, prva luksuzna pekarna v Beltincih v Prekmurju.

Hotiza. Dne 11. tm. priredijo domači obrtniki v gostilni gospe Horvatove veselico. Svira tamburaški zbor obrtnega društva v Beltincih pod vodstvom g. Kralja. Vabimo vse prijatelje obrtnega stanu, zlasti pa obrtnike sosednjih vesnic. — Hotizki obrtniki.

Denar in blago.

Cena žitu: (Se razume za 100 kg v dinarjih) pšenica 100 kg je padla od 362—350 Din. Bosanska pšenica je še cenejša. Rž a 275. Oves 237—265. Ječmen, jari 287, zimski 250—262. Koruza 260—300, moka 0 573—265. Otrobi (z vrečami) 125—160. — V primeri s temi cenami, katere smo objavili zadnjič stoji sledeče zadnje poročilo, ki je zanimivo: Pšenica, banatska in vojvodinska se je prodajala po 337 do 340 Din, srbijanska iz Mačve pa po 317 do 320 Din za 100 kg. Slovenska pšenica je bila mnogo dražja, pa za to ni bilo večjih kupcij. — Koruza se je dobila po 228—285 Din, ječmen pa po 270 do 275 Din.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso 24 do 27 Din, meso od bikov, krav in telic 21 do 22 Din, telečje meso 24 do 27.50 Din, svinjsko meso sveže 35 do 40 Din povsod za 1 kg.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 80—78 Din, 100 francoskih frankov stane 520—530 Din, za 100 avstrijskih kron je plačati 0.1150—0.1160 Din, za 100 čehoslovaških kron 263—264 Din, za 100 nemških mark 0.00002—0.00011 Din in za 100 laških lir 408—409 Din. V Curihu znaša vrednost dinarja 8.85 cent. (1 centim je 1 para). Od zadnjega poročila je vrednost dinarja narasla in stalno raste.

Naročajte si „Naš dom“!
naročnina za četrto leta znaša
samo 10 Din.

Pritlična hiša

v Murski Soboti je po ceni na prodaj. Natančneje se izve pri g. Gašparju, trgovcu na Lendavski cesti v Murski Soboti.

Važno za bolnike!

Važno za deco!

Suhar (cvibak).

Slavnemu občinstvu naznanjam, da se izdeluje v moji pekarni več vrst cvibaka in sicer: Vanili, Cimt, Karijander in Otroški cvibak. Posebno priporočljiv je moj lastni izdelek „kraljev keks“ kateri se že razpošilja na vse kraje Slovenije. Naslov: „Prva luksuzna pekarna v Prekmurju“, Vekoslav Kralj v Beltincih.

Najcenejša oblačilnica vsakovrstne robe je pri

J. Trpinu

Maribor, Glavni trg 17.

Ako pridete kaj v Maribor, oglejte si pri Trpinu obleke, ki so cenejše kakor kje drugod.

Brzo-brzo

na vlak v Celje v veletrgovino R. Stermecki kjer kupite letos

sukno

za moške in volneno za ženske obleke, parhent, belo, pisano in rujavo platno, kakor tudi vso drugo manufakturno robo po čudovito nizkih cenah. V lastnem interesu se vsakemu priporoča, da enkrat poskusi kupiti v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros-cene.

KOTLE

za žganjekuho (palenko žgati) izdeluje najcenejše

LADISLAV GLUMAC
Maribor, Glavni trg 4.

Kotli so trnok dobri, trpežni, pa tudi lepi. Razpošiljajo se po celi državi.

Moja stara

navada od nekdaj je bila, da sem šel vsako leto na

Leopoldov sejem
v Gornjo Radgono

Tudi letos ne smem pozabiti; kajti tam bo vsega na izbiro in se bo dalo mnogo kupiti in prodati.

ŠIPE
KIT

STEKLO
PORCELAN
KAMENINE

ima v vsaki velikosti in množini v zalogi
Janko Cizej, Gornja Radgona
trgovina z mešanim blagom

Več posestev

od 5 do 175 plugov zemije, hiše, vile, gostilne, žage, mline, in grajščine prodaja

F. Zagorski, Maribor, Bavarska ulica 3

Prodajam

žago z gostilno, trgovino

in 6 oralov posestva za 500.000 Din, posestva od 2 orala do 200 oralov za 75.000 do 350.000 Din dalje trgovine, gostilne, hiše in vile s stanovanjem po ugodnih cenah.

K. Troha, Maribor, Slovenska ulica št. 2.

Tvornica (fabrika) kemičnih izdelkov

„JELEN“

d. z. o. z.

Maribor, Meljska cesta št. 75

priporoča sledeče svoje izdelke: **kolo-maz** (prima kakovosti) **vazelino**, vsakovrstne **kreme za čevlje** (cipele) in to terpentinove in voščene, **črnilo**, **plavilo**, **ličilo**, olje za šivalne stroje itd. Cene nizke, nižje kakor v Nemški Avstriji.

Najcenejša trgovina z vsakovrstnim manufakturnim blagom, ter svilenimi rutami itd.

M. FELDIN

Maribor, Vetrinjska ulica

Na debelo! Na drobno!

Naznanilo.

Naznanjam slav. občinstvu, da sem otvoril novo trgovino s steklom in porcelanom v Veržeju pri Križevcih. Izvršujem vsa steklarska in v to stroko spadajoča dela.

Anton Bobnjar, steklarski mojster
v Veržeju pri Križevcih.

Dražba

raznih premičnin (gibajočih stvari) se vrši, dne 10. nov. 1923 ob 9. uri dopoldne v hiši št. 205 v Murski Soboti (na Glavnem trgu).

1 konj sivec približno 5 let star, 1 konj črn, mali, 1 par konjske opreme za tovor, popolne, 1 par konjske opreme, boljše, 1 navadni voz, 1 boljši voz s sedeži, 1 sani, tovarne, 50 kg sena, 1 dvokolo (bicikl, drdranca), 1 pisalna miza, 1 voglata miza s prtom, 6 stolov, navadnih, 2 omari z 1 vrati, 1 predalna omara s 4 predalniki, 1 šivalni stroj (Singer), 1 ura pendeljca, 1 železna blagajna starega sistema, 2 ogledali (mali), 1 viseča svetilka, 1 posteljna preproga, 2 beli zavesi s karnisami okenjskimi, 1 stoječa omara z 2 vrati, 1 omara s 300 knjigami, 1 miza, voglata, 1 umivalna omara, 1 otomana s plat. prevlečena, 1 okenjska bela draperija s karniso, 1 kredenčna omara z nastavkom, 1 glasovir trdke „E. Luner — Wien“, 1 stoječa omara z 2 vrati trdega lesa, 1 dekor. zofa, temnordeče prevlečena, 3 zglavniki, 1 miza voglata s prtom, 1 tepih, 6 boljnih stolov, 1 ura pendeljca, 1 viseča svetilka, 1 etažera s 35 knjigami (Lexikon 13 Toinay in 18 Falas), 2 spominski knjigi, 2 zastora bela s karnisami, 2 posteljni podlagi, 2 majoliki z loncem in 12 krožniki, 1 stekl. kompl. skleda s 5 krožniki, 1 pivni „Servis“ s podst., 1 vinski „Servis“, kozarci za žganje, 6 vinskih kozarcev, 3 literske steklenice, 1 Moccaservis, 1 čajni servis, 1 jedilni servis, 1 kavni servis za 6 oseb, 1 lonček (Kina srebro) za sladkor, 1 lonček (lončen), 2 mala okvirja, 1 Glasamarter, 4 pernice z prevleko, 2 beli čipkani posteljni preprogi, 2 nočni omarici, 1 umivalna omara, 1 porcel. umivalnik, posoda s 5 kosi, 1 otomana prevlečena s preprogo, 4 podolgaste podlage, 2 okenjska zastora bela s karnisami, 2 krajevni podobi, 2 Kirschenbehälter iz kina srebra, 1 kredenčna omara, 1 miza voglata, 1 navadna omara, 2 kopalni banji, 1 ledena omara, 1 balančna tehtnica, 1 decimalna tehtnica.

Najboljše se proda pri

Ratnik-u

v GORNJI RADGONI
SPODNJI GRIS števil. 12

Za jajca, maslo dam najlepše cene!

! Zato vse jajčarice rade grejo na Spodnji Gris — do mene! Ker Ratnik res najboljše plača, se konkurenti vsi jezijo, zato pa vse jajčarice k meni na Sp. Gris hitijo... !

Velika zaloga

pohištva

lastnih izdelkov po konkurenčnih cenah

Šercer in drug, Maribor

Vetrinjska ulica št. 2.